

Keszi Mihály

**A hajléktalan labdarúgó világbajnokság és a társadalmi
reintegráció**

Tartalomjegyzék

TARTALOMJEGYZÉK	- 1 -
A TÉMAVÁLASZTÁS AKTUALITÁSA.....	- 2 -
A HOMELESS WORLD CUP.....	- 2 -
SZAKIRODALMI HÁTTÉR.....	- 3 -
A HOMELESS WORLD CUP FOUNDATION FELMÉRÉSE	- 5 -
KÉRDÉSFELTEVÉS	- 5 -
VIZSGÁLATI MÓDSZEREK, SZEMÉLYEK, SZERVEZETEK	- 6 -
EREDMÉNYEK.....	- 6 -
A PROGRAM FINANSZÍROZÁSA, FELTÉTELRENDSZERE MAGYARORSZÁGON ÉS AUSZTRIÁBAN.....	- 6 -
A JÁTEKOSOK VIZSGÁLATÁNAK EREDMÉNYEI	- 8 -
<i>Emberi kapcsolatok</i>	<i>- 8 -</i>
<i>Személyiség.....</i>	<i>- 8 -</i>
<i>Életvitel.....</i>	<i>- 9 -</i>
SIKER?	- 10 -
KONKLÚZIÓ.....	- 10 -
A KUTATÁS FOLYTATÁSA	- 11 -
FELHASZNÁLT SZAKIRODALOM	- 12 -

*“Everybody needs to wake up with a goal.
The Homeless World Cup brings this opportunity,
to go into training and to change your life.”*

Eric Cantona

A témaválasztás aktualitása

A hajléktalanság aktualitását nehéz lenne megkérdőjelezni, hiszen napjaink egyik globális szintű problémájáról beszélünk. A rendszerváltást követően Magyarországon is hétköznapivá vált az addig szinte ismeretlen fogalom az emberek számára.

Napjainkban világszerte körülbelül 1 milliárd hajléktalan ember él. Természetesen ez egy becsült adat, hiszen a csoport jellegéből adódóan megszámlálhatatlan, továbbá a világ különböző kultúráiban, különböző gazdasági háttérrel rendelkező régióiban más és más értelmet hordoz a hajléktalan kifejezés.

Magyarországon a 2001-es népszámlálási adatokat alapul véve 260.653 ember nem lakásban élt (Győri, 2005). Ezen adatok tükrében kijelenthetjük, hogy a társadalmi probléma igen is időszerű. A hatását pedig még mindig éreztető gazdasági világválság ugyancsak felerősíti a hajléktalanná válás motívumait, többek között a munkahely elvesztésének következtében kialakuló mélyszegénységet, vagy szintén a munkanélküliség hatására kialakuló deviáns viselkedésformákat (alkoholizmus, bűnözés), amelyek később a hajléktalan lét kiindulópontjai lehetnek.

Jogi értelemben lefedhetetlen jelenségről beszélünk a hajléktalanság kapcsán (Fehér, 2008). Azonban hazánkban is létezik jogi definíciója, melyet az 1993. III. tv. rögzít. A törvény kimondja, hogy Magyarországon hajléktalan az az ember:

1. akinek nincs bejelentett lakóhelye, illetve bejelentett lakóhelye hajléktalanszállás
2. aki éjszakáit közterületen, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiségben tölti.

A Homeless World Cup

A Homeless World Cup egy évente megrendezésre kerülő nemzetközi futball torna, amelyet minden alkalommal a világ más városában rendeznek. A bajnokságsorozat ötlete, 2001-ben, a dél-afrikai Fokvárosban született meg, ahol az International Network of Street Papers (INSP) éves konferenciáját tartották. 2003-ban, Grazban került megrendezésre az első Homeless

World Cup. Az alapítvány jelenleg a világ 73 országában rendelkezik nemzeti partnerszervezettel.

A világbajnokságon két kategóriában, női, és vegyes kategóriában nevezhetnek az országok.

A csapatokat azok a személyek alkotják, akik megfelelnek az alábbi feltételeknek:

- o betöltött 16. életév
- o korábban még nem vett részt Homeless World Cup-on
- o legalább átmeneti hajléktalan státusz (az adott ország törvényeinek megfelelően) a tornát megelőző évben
- o menekült státusz kérelem pozitív, vagy elutasító válasza esetén

	Helyszín	Résztvevő csapatok száma	Magyar helyezés	Győztes
2003	Graz	18	-	Ausztria
2004	Göteborg	26	-	Olaszország
2005	Edinburgh	27	-	Olaszország
2006	Fokváros	48	36.	Oroszország
2007	Koppenhága	48	12.	Skócia
2008	Melbourne	56	23.	Afganisztán
2009	Milánó	48	20.	Ukrajna
2010	Rio de Janeiro	48	31.	Brazília
2011	Párizs	48	30.	Skócia
2012	Mexikóváros	-	-	-
2013	Poznan	-	-	-

1. ábra: A Homeless World Cup

A magyar csapat 2005-ben alakult az Oltalom Sportegyesület keretein belül, majd 2006-ban vett részt első ízben a megmérettetésen. A 2012-es bajnokság lesz az első, ahová két csapatot is delegál az egyesület, mind női, mind vegyes kategóriában 8-8 fő utazhat csapattagként Mexikóba.

Szakirodalmi háttér

A téma elméleti háttére négy fő részre bontható. A hajléktalanság és a sport kapcsolata - a sport és társadalmi befogadás szemszögéből -, a sport és személyiségfejlődés, a sport és a

hátrányos helyzetű társadalmi csoportok egészségi állapota, valamint a sport és a társas kapcsolatok kialakulása is vizsgálható.

A sport társadalmi befogadást támogató funkciójával az Európai Unió az elmúlt időszakban több ajánlást, tanulmányt jelentetett meg. Ezek közül a két legfontosabb a 2007. évi *Fehér Könyv a sportról*, valamint a 2011-ben megjelent *A sport európai dimenziójának fejlesztése* című dokumentum. Az Európai Unió mindkét dokumentumában kifejti, hogy „A sport a kisebbségek, valamint más veszélyeztetett vagy hátrányos helyzetű csoportok társadalmi befogadását támogató eszköz is lehet.” (A sport európai dimenziójának fejlesztése, 2011. p. 7.). Továbbá a Fehér Könyv is kiemeli, hogy a sport, mint eszköz hozzájárul az integráltabb társadalmak létrejöttéhez, valamint a társadalmi befogadás terén is fontos szerepet játszik. Szintén nagy hangsúlyt kap, hogy a hátrányos helyzetben élők életében a sport sajátos jelentőséggel bír. Ezek az elvek a Pierre de Coubertin cselekvési tervben is visszaköszönnek.

A hajléktalan lét kialakulásának szempontjából tekintve fontos a személyiségfejlődés kérdése. „A hajléktalanság magyarázata véleményem szerint általában a személyiségfejlődésben rejlik. A félresikerült életek a szocializációs folyamatban – főleg gyermek és fiatal felnőtt korban – elszenvedett hiányokra, sérelmekre vezethetők vissza. A szeretet, a biztonságérzet, az örömteli emberi kapcsolatok, az önállóság lehetőségének hiánya vezet oda, hogy az embernek később nem lesz ereje, önbizalma, cselekvési mintája ahhoz, hogy megbirkózzon a krízishelyzetekkel. Ha valaki a saját lelkében „otthontalan”, nagyobb valószínűséggel jut el a teljes nélkülözés, azaz a tényleges lakás nélküliség állapotába.” (Breitner Péter, 1999. p. 7.) A fenti idézetben látható, hogy a hajléktalanság kialakulásának magyarázata a személyiségfejlődésben rejlik. A sporttevékenység pedig jó alapot teremthet a személyiségfejlesztésre, az önbizalom, az önbecsülés növelésére. „A sporttevékenység célja kettős: a teljesítmény fokozása az emberben rejlő lehetőségek kifejlesztésével, és az ember személyiségének fejlesztése az élet minőségének javításával.” (Nagykaldi Csaba, 1998. p. 121.)

A témát felölelő elméleti háttér harmadik része az egészségügyi szempont. Az már régóta köztudomású, hogy a sport, a rendszeres testmozgás javítja az emberek egészségi állapotát és életminőségét. A múlt évben, hajléktalanok körében elvégzett vizsgálat eredményeképpen kutatók azt állapították meg, hogy az utcai labdarúgásban résztvevők oxigén felvétele 11 százalékkal nőtt. Korábbi sportorvosi vizsgálatok arról tanúskodtak, hogy az ilyen mértékű oxigénfelvétel növekedés a szív-és érrendszeri halálozás esélyét a felére csökkenti. Külön gyógyszeres kezelés nélkül a "rossz" LDL koleszterin vérszintje 6,4 százalékkal csökkent, a test zsírtartalma pedig 2,5 százalékkal lett kisebb. (Randers et al., 2011).

A hajléktalan emberek számára alapvető fontosságú a közösséghez tartozás érzése. A hajléktalan lét kialakulásának egyik lehetséges alternatívája a természetes kapcsolati háló megbomlása (Fehér, 2008). Természetesen önmagában ez még nem vezet a tényleges hajléktalan léthez, mert a hajléktalanság kialakulása soktényezős, folyamatok összhatásának eredménye (Breitner, 1999). Mindazonáltal a hajléktalanok kapcsolathálózatát feltérképező kutatások több elméleti megállapítással és statisztikai adattal is szolgálnak a témával kapcsolatban:

- o a hajléktalanok el vannak szigetelve családjuktól és más csoportoktól (Sutherland és Locke, 1936)
- o a legtöbb hajléktalan egyedülálló (Bassuk et al., 1984, Bassuk-Rubin-Lauriat, 1986)
- o a hajléktalan emberek egyharmada (Fischer, 1984), fele (Cohen-Sokolovsky, 1983), háromnegyede (Bassuk et al., 1984) egyáltalán nem tart fenn kapcsolatot családjával
- o hajléktalan emberek egynegyedének nincs barátja (Bassuk et al., 1984, Bassuk-Rosenberg, 1988)
- o kétharmaduknak nincs bizalmas kapcsolata (Fischer, 1984)

A Homeless World Cup Foundation felmérése

A Homeless World Cup Foundation 2007-ben, a koppenhágai világbajnokságot követően hat hónappal végzett felmérést, melyben a játékosok élethelyzetének változásait mérték fel.

A vizsgált személyek (N=381) több mint 70%-nak jelentősen megváltozott az élete a tornán való részvétel után. A kutatás eredményei:

- o 93% - új motivációk jelentek meg az életében (354 játékos)
- o 83% - javuló társas kapcsolatok (316 játékos)
- o 71% - rendszeresen futballozott a világbajnokság óta (271 játékos)
- o 71% - jelentősen megváltozott az élete (271 játékos)
- o 38% - megoldódott a lakáshelyzete (145 játékos)
- o 32% - visszatért az oktatási rendszerbe (122 játékos)
- o 29% - talált munkát (110 játékos)

Kérdésfeltevés

Kutatásom célja annak feltárása volt, hogy egyrészt maga a sport, másrészt a részvétel a világbajnokságon hogyan befolyásolta a programban résztvevő hajléktalanok emberi kapcsolatait, illetve személyiségüket, életvitelüket. Mindamellet a magyar csapatot a világbajnokságra delegáló szervezet esetében azt igyekeztem feltárni, milyen forrásokból

tudják finanszírozni a programot, mekkora a támogatottsága, továbbá, hogy milyen feltételrendszer alapján választják ki a világbajnokságon résztvevő nyolc főt. Összehasonlítás céljából a fenti kritériumokat a programmal foglalkozó osztrák szervezet esetében is vizsgáltam.

Jelen esetben feltáró jellegű kvalitatív kutatásról beszélünk, így – a fenti kutatási kérdéseken túlmenően - módszertanilag nem szükséges hipotézisek felállítása.

Vizsgálati módszerek, személyek, szervezetek

Kutatásom során a dokumentumelemzés és a mélyinterjú módszerét használtam. Mélyinterjút (N=6) a világbajnokságon korábban résztvevő játékosokkal készítettem, akik részben Fokvárosban (2006), részben Koppenhágában (2007), részben Párizsban (2011) képviselték hazánkat az eseményen. Az interjúk során a főbb témákat a mindenkori interjúalany előélete, hajléktalanná válásának körülményei, sporttal való kapcsolata, társas kapcsolatai, a világbajnokság utáni élethelyzete (munka, lakhatás), valamint a világbajnokság élményei adták.

A rendezvényre csapatot delegáló szervezetek közül összehasonlítás céljából egyidejűleg vizsgáltam a magyar, illetve az osztrák nemzeti szervezetet, szintén mélyinterjú módszerével. A magyar fél személyesen, míg az osztrák szervezet képviselője e-mail kapcsolatban válaszolt a kérdésekre. A szervezetek szempontjából az interjúkat egyrészt a résztvevők felé támasztott feltételrendszer - amelyet a játékosoknak be kell tartania a versenyre való kijutáshoz, - továbbá a program finanszírozása alkotta.

Eredmények

Kutatásom eredményeit két nagy csoportra bontva mutatom be. Első részben a magyar és osztrák nemzeti szervezet vizsgálatának eredményeit közlöm, majd ezt követik a játékosok vizsgálatának eredményei.

A program finanszírozása, feltételrendszere Magyarországon és Ausztriában

A Homeless World Cup programjának Magyarországon az Oltalom Sportegyesület a nemzeti partnere, amely szervezet minden évben (2006 óta) csapatot delegál a világbajnokságra. Az Oltalom Sportegyesületet az Oltalom Karitatív Egyesület és Wesley János Lelkészképző Főiskola dolgozói, valamint veteránsportolók hozták létre 2005-ben azzal a céllal, hogy a szociálisan hátrányos helyzetű emberek számára is lehetőséget nyújtson a sportolásra.

Az osztrák csapatot a Caritas, Steiermark tartománybeli szervezete koordinálja. Az első világbajnokságot 2003-ban, Grazban rendezték, továbbá a mai napig az osztrák szervezet munkáját segíti a Homeless World Cup egyik társalapítója Harald Schmied.

A programot a magyar fél kizárólag adományokból és pályázati lehetőségekből tudja finanszírozni. Piacorientált cég a megalakulás óta nem szponzorálta, támogatta a csapatot. Ezzel szemben Ausztriában Graz városának és Steiermark tartományának támogatása mellett szponzorációs összegek teszik ki a költségvetés nagyobb hányadát. A 2011-es évben költségvetésük 77%-a származott szponzorációból. Az anyagi lehetőségeknek megfelelően a program lebonyolításában is eltérés mutatkozik. Magyar részről kizárólag a szűk megvalósításhoz szükséges költségek fedezhetőek fel. Kiadások a pályabérlettel, felszereléssel, utazással, biztosítással, és az edző személyével kapcsolatban vannak. Ausztriában azonban az alapvető feltételeken kívül finanszírozható a játékosok utógondozása, kulturális és szabadidőprogramok szervezése, előkészületi edzőtáborok, válogató tornák, és még a Homeless World Cup-val kapcsolatos reklámtevékenység is.

A játékosokat illető feltételrendszerben is különbség mutatkozik a két gyakorlat között. Míg Magyarországon csupán a játékos és az egyesület között megkötött szerződésben foglaltak betartása a követelmény, addig szomszédjainknál a szociális kritériumok mellett megjelenik a sportbeli kritériumok kívánalma is. Azaz részben az eredményesség kerül előtérbe.

Az Oltalom Sportegyesület minden potenciális résztvevővel külön, személyre szóló szerződést köt, melyben benne foglaltatik, hogy milyen feltételeket támaszt az egyesület a sportoló felé, amelynek teljesítése esetén részt vehet a világbajnokságon. Természetesen vannak általános pontok is minden szerződésben, melynek értelmében, a programban részt vevő vállalja, hogy rendszeresen látogatja az edzéseket (józan állapotban, teljes felszereléssel), a fair play eszméje szerint játszik, nem fogyaszt dohányárut és alkoholt az edzések és tornák ideje alatt, továbbá beszerzi az utazáshoz szükséges okmányait. Ezen felül továbbá a programban dolgozók, a szociális munkások közösen döntenek el, hogy mely esetben milyen további követelményeket támasztanak (munkakeresés, iskolalátogatás). Az Oltalom Sportegyesület a kontraktus értelmében ingyenes és rendszeres sportolási lehetőséget, sportszereket, felszereléseket, igény esetén ingyenes lakhatást, orvosi ellátást, napi egyszeri meleg étkezést, sportrendezvényeken való részvételt, szakképzett edzőt, szociális munkás segítségnyújtását, illetve a világbajnokság helyszínére történő utazást és egyéb költségeket biztosítja.

A játékosok vizsgálatának eredményei

A játékosok (N=6) vizsgálatának eszköze a mélyinterjú volt. Az interjúalanyok részben a 2006-os fokvárosi, részben a 2007-es koppenhágai, részben a 2011-es párizsi világbajnokságon vettek részt. Az interjúkat 2011. október 5-én és október 29-én az Oltalom Karitatív Egyesület Dankó utcai Fűtött utcáján, valamint a csapat egyik edzését követően készítettem. A játékosokkal készült interjúk eredményeit három fő témakör – a játékosok emberi kapcsolatai, személyisége, valamint életvitele – mentén mutatom be.

Emberi kapcsolatok

A csapat tagjait, illetve az rendszeresen edzésre járókat a barátainak tekinti?

„Nem csak a barátaim, majdnem olyanok, mint a családtagok. Másképp nézek a világra azáltal, hogy egy csapathoz tartozom” (K. J.)

A szakirodalmi áttekintés vonatkozó részéből és a fenti idézetből is kitűnik, hogy mennyire fontos a hajléktalan emberek számára a társas kapcsolatok megléte. Az interjúk során kapott válaszokból megállapítható, hogy a rendszeres sportolási lehetőség, valamint a Homeless World Cup-on való részvétel hatására a játékosokban kialakult a közösséghez tartozás érzése, pozitív emberi kapcsolatok alakultak ki, nem csak hajléktalanok és hajléktalanok között, hanem hajléktalanok és szociális munkások, és a programban dolgozó többi segítő között is. Tehát nem csak sorstárscsoportból ismertek meg újabb embereket, hanem a többségi társadalomból is. Ezen túl baráti társaságok is kialakultak, megjelent a jövőbeli kapcsolattartás, és az edzéseken, a sporton kívüli közös programok igénye is. K. J., aki súlyos lábbetegségből (mélyvénás trombózis) felépülve utazhatott Párizsba az alábbi választ adta az arra irányuló kérdésre, hogy mit jelent számára a sport, a labdarúgás:

„Nekem mindent jelent, az életet, az életvitelemhez is másképpen állok hozzá, Egy nagy családot, az emberek iránti viszonyom is teljesen más. Elmondhatom azt, hogy az emberek általi szeretetem nagyobb most a lábam fájdalmánál.”

S.A. elmondása szerint nem nagyon rendelkezik barátokkal, egy-két barátja van, akik szintén fociznak, és akiket a csapaton keresztül ismert meg.

Személyiség

Mit jelent az Ön számára a sport, a labdarúgás?

„Lelkileg is hozzásegít ahhoz, hogy a jövőben pozitívan tudjak hozzáállni mindehhez. És úgy álljak hozzá, hogy nem adom fel. Én mindenhez így állok hozzá, és ebben ez is segít.” (N. P.)

A mélyinterjúk eredményiből kitűnik, hogy a játékosok az előéletüktől eltérően, megfelelő önbizalommal, és önbecsüléssel, pozitív jövőképpel rendelkeztek. Motiváltságuk megváltozott, új világszemlélettel tekintettek a világra, amelyben már képesek voltak elhinni, hogy tudnak saját sorsukon javítani. A céltudatosság is meghatározó elemmé vált. A játékosok mindegyike konkrét rövid távú célokkal rendelkezett. Ezek közül a legfontosabbak az iskolába való visszatérés, az érettségi megszerzése, a stabil munkahely megteremtése, az anyagi függetlenedés, az átmenti szállóról való elköltözés, albérletbe költözés. Ezen kívül hosszabb távú célokat is tűztek ki maguk elé. Van, aki a sportedzőséget, a labdarúgó edzőséget szeretné elérni, van, aki komoly párkapcsolatot kíván kialakítani, és egy későbbi időpontban házasságot kötni.

M.J. véleménye szerint a labdarúgás abból a szempontból is jó, mert az ember el tudja felejtetni az élet gondjait, és ezáltal sokkal másabb az ember.

K.J. személyiségének, életfelfogásának megváltozását emeli ki, de az interjúalanyok többsége változást említ az erre irányuló kérdésre válaszolva.

Életvitel

Hasznosnak tartja a részvételt a világbajnokságon?

„Próbáltam új életet kezdeni és ez be is vált” (F. L.)

Az interjúeredmények alapján elmondható, hogy az előző pontban említett célok elérése érdekében mindegyik résztvevő konkrét lépéseket tett. Többen visszatértek az oktatási rendszerbe, esti tagozaton tanulnak az érettségi megszerzéséért, többen állandó munkahellyel rendelkeznek, és az albérletbe költözés lehetőségét keresik. Néhányan az anyagi megerősödés céljából laknak fizetős átmeneti szállón. A játékosok többsége - ha ideje engedi - visszatérő vendége az Oltalom edzéseinek.

Jövőbeli terveivel kapcsolatban K.J. a következőt felelte: *„Szeretnék elhelyezkedni, dolgozni és elmenni albérletbe. Hogy ne függjek másoktól.”* Fontos megemlíteni, hogy az idézett férfi jelenleg 56 éves, és 1990 óta él hajléktalanként. Ebből is látható, hogy hosszú hajléktalan lét után is képes pozitív változást előidézni a sport.

M.J. kifejezetten megemlíti, hogy nem szerette a hajléktalanságot, így korábban is alkalmi munkákból próbálta eltartani magát. A 2007-es világbajnokságot követően már munkahellyel rendelkezik, albérletben lakik.

Siker?

Felmerülhet a kérdés: sikeres lehet egy ilyen jellegű rendezvény? Mit nevezhetünk egyáltalán sikernek egy ilyen kezdeményezéssel kapcsolatban? Ennek kapcsán három, a programmal foglalkozó szakember véleményét kérdeztem meg. Abban mindhárman egyetértenek, hogy a program sikeres, és a sikerességet nem számokban, hanem a játékosokra gyakorolt hatásában, az életük megváltozásában lehet mérni.

„A legfontosabb a játékosokra gyakorolt hatása, és ebben szerintem sikeres. (...) Sokaknál pozitív változást ért el. Sajnos nem mondható el mindenkiről, hogy megszűnt hajléktalan lenni. Az viszont 100%-ra vonatkozik, hogy boldogok voltak azokban az időkben, amikor kint voltak.”

(Rákos András, Oltalom Sportegyesület elnök)

„A sikert nem lehet számokban mérni. A személyes kapcsolatokról kezdve, a játékosok által elmondottak alapján kijelenthető, hogy nagyjából a játékosok 2/3-nak a Homeless World Cup után megváltozott az élete, és stabil is maradt.”

(Monica Tragner, Homeless World Cup Team Austria)

„A siker azoknak a résztvevőknek a számában mérhető, akik meg tudták változtatni az életüket. A felmérések azt mutatják, hogy ebben sikeres.”

(Bernard Wolf, Homeless World Cup Partnership Central-Europa)

Konklúzió

Következtetésként megállapítható, hogy a világbajnokságon való részvétel, valamint a csapatba kerülés által támasztott kihívás pozitív változásokat eredményez a programban résztvevők személyiségében, motivációt, önbizalmat és kitartást ad a játékosoknak. Így a társadalomba való visszailleszkedés folyamatára is serkentően hat.

Azonban természetesen a sportra, a labdarúgásra nem tekinthetünk úgy, mint egy mindenre alkalmas csodaszerre. A sport önmagában nem fog tudni megoldani olyan széles körű problémákat, mint a szegénység vagy a depriváció (van Sterkenburg, 2011). Viszont egyéneknek, akiknek szándékukban áll az élethelyzetükön való változtatás, támogatást nyújthat a többségi társadalomba történő integrációhoz, életvitelük megváltoztatásához.

A kutatás folytatása

A fentebb található információk a kutatás első körének eredményeit mutatják be. A kutatás a TDK-n való bemutatás után is folytatódott. A jelenleg zajló munka, hasonlóan a korábbihoz egy részről játékosokat, más részről nemzeti szervezeteket vizsgál. A szervezetekkel kapcsolatban újdonság, hogy több országra terjed ki a jelenleg is zajló kérdőíves módszerrel történő adatfelvétel, amelyben részt vesz Magyarországon kívül Németország, Svájc, Namíbia, Csehország, Lengyelország és Ausztria is. A program finanszírozásán, és a feltételrendszeren kívül, a kérdőívbe belekerültek az adott szervezet kapcsolatrendszerére, illetve módszereire vonatkozó – jellemzően nyílt végű - kérdések.

A játékosok vizsgálata ezúttal egy hosszabb, több állomásos interjúsorozatból áll. A felkészülés megkezdésétől kezdve, a világbajnokságot követő hatodik hónapig három alkalommal készül mélyinterjú a játékosokkal. Egy a felkészülés kezdetén (2012. április), egy a világbajnokságot megelőző hónapban (2012. szeptember) és egy a világbajnokságot követően fél évvel (2013. február). Ebből az első kör interjúi már elkészültek. A már lezajlott kör interjú kérdései négy nagy témakör köré csoportosultak. Az első rész az adott egyén hajléktalanságának, rossz szociális helyzetének okainak, kezdetének körülményeinek, valamint hajléktalansága előtti lakáshelyzetének feltérképezésére szolgált. A második rész a kapcsolathálózathoz köthető. Itt mind a családi, mind baráti kapcsolatok megjelennek. Ezt követően az egyén programba való jelentkezésének motivációján van a hangsúly. Miért jelentkezett az edzésekre, mennyire motivált az adott játékos. Ebben a részben a személyes interjú mellett, a motiváció mérésére az ACSI 28/2. kérdőív (Smith, Schutz, Smoll, Ptacek, 1995) magyar változatát (Jellinek és Oláh, 2000) használtam. Az utolsó részben a sporttal való kapcsolatot, a gyermekkori sportolást, és a sport szerepét az egyén jelenkori életében vizsgáltam. A következő két időpont interjúkérdéseinek tartalma, témakörei, az első kör eredményeinek kiértékelése után, ahhoz igazítva lesz kidolgozva.

Felhasznált szakirodalom

- **Albert Fruzsina - Dávid Beáta** (1998): A hajléktalanság az emberi kapcsolatok szemszögéből: Szakirodalmi áttekintés. *Szociológiai Szemle* 4. 119-139
- **Breitner Péter** (1999): A hajléktalanná válás lépcsőfokai. *Esély* 1. 84-108
- **Európai Bizottság** (2011): A sport európai dimenziójának fejlesztése
- **Európai Bizottság** (2007): Fehér könyv a sportról
- **Február Harmadika Munkacsoport** (2011): Gyorsjelentés a hajléktalan emberek 2011. február 3-i kérdőíves adatfelvételéről. (www.menhely.hu, letöltve: 2011. szeptember 11.)
- **Fehér Boróka** (2008): Hajléktalan emberek Magyarországon. *Vigília* 6.
- **Földesiné Szabó Gyöngyi., Gál Andrea., Dóczi Tamás.** (2010): *Sportszociológia*. SE-TSK, Budapest
- **Győri Péter** (2005): Hajléktalanok – A szavak és számok hálójában. *Beszélő* 3-4.
- **Mel Young:** *Aus dem Abseits – die Geschichte der Fußball-WM der Obdachlosen*. (2005) Bombus-Verlag, München
- **Morten B. Randers – Jesper Petersen – Lars Juel Andersen – Brigitte R. Krustup – Therese Hornstrup – Jens J. Nielsen – Merete Nordentoft - Peter Krustup** (2011) Short Term street soccer improves fitness and cardiovascular health status of homeless men. *European Journal of Applied Physiology*
- **Nagykaldi Csaba:** *A sport és testnevelés pszichológiai alapjai*. (1998) Computer Arts Kiadó, Budapest
- **Jacco van Sterkenburg** (2011): The values and limits of sport-based social interventions in post-conflict societies. In **Olga Dorokhina – Milan Hosta – Jacco van Sterkenburg** (eds) *Targeting Social Cohesion in Post-Conflict Societies through Sport. Handbook on good practices*. Council of Europa, 11-17.